

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Martinem Láníčkem ve věci

žalobkyně: L.N.

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 2. srpna 2022, ve věci invalidního důchodu

takto:

I. Žaloba se **zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalovaná rozhodnutím identifikovaným v záhlaví tohoto rozsudku zamítla námitky žalobkyně a potvrdila prvostupňové rozhodnutí o zamítnutí žádosti žalobkyně o invalidní důchod pro nesplnění podmínek podle § 38 odst. 1 zákona číslo 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“). Žalovaná odůvodnila zamítnutí námitek tím, že podle posudkového závěru lékařky žalované ze dne 23. 6. 2022 poklesla pracovní schopnost žalobkyně z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu toliko o 30 %, a žalobkyně proto není invalidní (invalidita nastává až při poklesu pracovní schopnosti o minimálně 35 %).
2. Proti napadenému rozhodnutí podala žalobkyně včasnou žalobu, ve které popsala především své problémy se získáním práce. Neví, proč v rozhodnutí nejsou uvedena fakta o dvou štěpech kostní dreně a hormonální léčbě z roku 1986 a předcházející několikadenní

Shodu s prvopisem potvrzuje I.M.

soustavné krvácení (zápal plic). Dále žalobkyně uvedla, že není schopna běžného uplatnění na trhu práce, konkurenceschopnosti, není schopna se adekvátně bránit, reagovat a využít alternativních možností, jako jiní občané. Se statutem OZZ nenalézá uplatnění řadu let.

3. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby. V písemném vyjádření především zrekapitulovala dosavadní průběh správního řízení se zdůrazněním obsahu lékařského posudku ze dne 23. 6. 2022, podle kterého není žalobkyně invalidní. Žalovaná zdůraznila, že důvodem uznání invalidity nejsou subjektivní pocity a úvahy žalobkyně, vlastní vyhodnocení zdravotních potíží a svého zdravotního stavu, nýbrž jediné posudková rozvaha vycházející výhradně z objektivně zjištěného zdravotního stavu posudkovými lékaři podle platné vyhlášky o invaliditě. S ohledem na žalobní námitky žalovaná navrhla vyhotovení posudku u příslušné posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (PK MPSV). Na závěr žalovaná dodala, že pokud by byla žalobkyni invalidita uznána od stejného dne, jak určila OSSZ (psychiatrické vyšetření ze dne 2. 11. 2021), tak by žalobkyně nesplňovala podmínku potřebné doby pojištění pro vznik nároku na invalidní důchod, jak je zřejmé z OLDP (osobní list důchodového pojištění) ze dne 21. 3. 2022.
4. Krajský soud v Ostravě po doplnění dokazování posudkem příslušné posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí přezkoumal napadené rozhodnutí a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
5. Rozhodující skutkové okolnosti zjišťoval krajský soud v první řadě ze správního (dávkového) spisu. Podává se z něj, že žalobkyně sepsala dne 3. 1. 2022 žádost o invalidní důchod a podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení (OSSZ) Frýdek - Místek byla shledána invalidní v prvním stupni, protože její pracovní schopnost poklesla z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o 35 %. Datum vzniku invalidity bylo posudkovým lékařem stanoveno na 2. 11. 2021 (datum nálezu psychiatrické ambulance) a za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně určil posudkový lékař schizoidní poruchu osobnosti, kterou kvalifikoval podle kapitoly V, položky 7b přílohy k vyhlášce číslo 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity). Žalovaná však rozhodnutím ze dne 21. 3. 2022 žádost žalobkyně zamítla s odůvodněním, že nesplňuje potřebnou dobu pojištění (konkrétně v rozhodném období od 2. 11. 2011 do 1. 11. 2021 získala žalobkyně pouze 2 roky a 347 dnů pojištění a za dobu od 2. 11. 2001 do 1. 11. 2021 pouze 7 roků a 6 dnů pojištění). Proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o invalidní důchod podala žalobkyně námitky, ve kterých rozporovala především datum vzniku invalidity s tím, že má invaliditu z mládí a dále namítala, že není zohledněno její denní studium do 26 let. Pro účely námitkového řízení byl zdravotní stav žalobkyně posouzen lékařkou žalované se závěrem, že žalobkyně invalidní není. Posudková lékařka žalované se sice ztotožnila s lékařkou OSSZ ohledně dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně, jakož i jeho rozhodující příčiny (s upřesněním, že se jedná o úzkostnou poruchu osobnosti se zhoršenou sociální adaptabilitou, emocionální labilitou a hypersenzitivitou, která narušuje pracovní fungování), včetně příslušné kvalifikace v režimu přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, ale v rámci procentního rozpětí (30 % až 45%) stanovila míru poklesu pracovní schopnosti na spodní hranici 30 %, která nedosahuje míry potřebné pro vznik invalidity. Postižení žalobkyně není podle posudku žalované takového stupně a rozsahu, aby odůvodňovalo stanovení vyšší míry poklesu pracovní schopnosti, jde o chronické zdravotní postižení, které se v dlouhodobém

horizontu nemění, v průběhu času se ozřejmují obtíže v pracovním fungování. Jde o zdravotní postižení na rozmezí lehkého a středně těžkého. Žalobkyně není invalidní, došlo k nadhodnocení poklesu pracovní schopnosti při posouzení v únoru 2022. Pracovní potenciál žalobkyně lze podle lékařky žalované využít v oblasti psychicky a fyzicky méně náročných prací, žalobkyně má omezení pro práci s velkou mírou odpovědnosti, s nároky na rychlost vykonávání úkonů a pro práci v riziku úrazu. Není vhodná práce fyzicky těžká. Schopnost využít dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti jsou zachovány, stejně tak schopnost rekvalifikace. Následně rozhodla žalovaná napadeným rozhodnutím, jak shora uvedeno.

6. Krajský soud v Ostravě nechal doplnit posouzení zdravotního stavu a invaliditu žalobkyně PK MPSV v Ostravě se závěrem, že žalobkyně ke dni vydání napadeného rozhodnutí invalidní nebyla. V posudku ze dne 25. 1. 2023 posudková komise dospěla ve shodě s posudkem žalované k závěru, že se u žalobkyně jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je schizoidní porucha osobnosti a toto zdravotní postižení podřadila rovněž pod kapitolu V, položku 7b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity (středně těžké postižení, stav s podstatným narušením pracovního a společenského fungování) s poklesem pracovní schopnosti 30 % vzhledem k tomu, že onemocnění je dlouhodobě stabilizováno, nevyžaduje časté psychiatrické kontroly ani léčbu. Nejedná se o zdravotní postižení takového stupně závažnosti a rozsahu, aby bylo možné konstatovat, že se jedná o těžké postižení uvedené v položce 7c. Posouzení lékařkou OSSZ považuje posudková komise za nadhodnocené. Lékařské zprávy předložené žalobkyní nejsou podle posudkové komise natolik posudkově významné a nepřinášejí posudkové skutečnosti, proto nejsou důvodem pro přiznání invalidity.
7. Podle § 38 písm. a) zákona o důchodovém pojištění má pojištěnec nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let a stal se invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku.
8. Podle § 39 odst. 1 téhož zákona je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.
9. Z podmínek stanovených zákonem o důchodovém pojištění pro vznik nároku žalobkyně na invalidní důchod byl ve správním řízení veden spor jak ohledně doby pojištění, tak ohledně invalidity žalobkyně. Žalovaná pak námitky žalobkyně zamítla výhradně z důvodu nesplnění podmínky invalidity (dobou pojištění se již žalovaná v napadeném rozhodnutí nezabývala). Závěr o invaliditě žadatele o invalidní důchod je vázán na posouzení jeho zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, což je věcí odborně medicínskou, k níž nemá soud potřebné odborné znalosti, a proto vychází z posudků subjektů, které těmito odbornými znalostmi disponují. Pro účely správního řízení jsou těmito subjekty ze zákona okresní správa sociálního zabezpečení a žalovaná (§ 8 odst. 1 a 9 zákona číslo 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení) a pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění pak posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost fyzických osob podle § 4 odst. 2 téhož zákona Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Jednotlivé posudky, včetně posudku PK MPSV doplněného pro účely soudního řízení, pak správní soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na

mimořádný význam v tomto řízení bývá právě posudek PK MPSV zpravidla důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. V tomto směru je podstatné, aby se posudková komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které žalobkyně namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Samotný posudkový závěr o míře poklesu pracovní schopnosti přitom musí vycházet z pravidel nastavených vyhláškou o posuzování invalidity a její přílohy. Podstatné v tomto směru je, zda zdravotní postižení posuzovaného je takové povahy, že se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a pokud ano, které zdravotní postižení bylo vzato za jeho rozhodující příčinu. Toto zdravotní postižení pak posudkový lékař (komise) podřadí pod příslušnou položku přílohy k uvedené vyhlášce a stanoví míru poklesu pracovní schopnosti v rámci zde stanoveného rozpětí, případně zváží možnosti snížení či zvýšení hranic stanoveného rozpětí podle § 3 a § 4 předmětné vyhlášky. Budiž přitom zdůrazněno, že posouzení podřazení zdravotního stavu žadatele pod korespondující ustanovení vyhlášky (její přílohy), tzn. zhodnocení zdravotního stavu, určení rozhodujícího zdravotního postižení a přepočet procentní míry poklesu pracovní schopnosti, soud neprovádí, protože jde právě o ten typ odborné úvahy, již soud, který nedisponuje potřebnými znalostmi z oboru posudkového lékařství, nečiní sám, ale vychází z důkazu posudkem příslušné posudkové komise, ledaže by se jednalo o zcela evidentní, i laikovi zřejmou vadu (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013 č. j. 6 Ads 11/2013-20 nebo ze dne 12. 6. 2014 č. j. 9 Ads 9/2014-23).

10. V posuzované věci nebylo sporné, že se v případě žalobkyně jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je schizoidní porucha osobnosti ve smyslu kapitoly V (duševní poruchy a poruchy chování) a položky 7 (poruchy osobnosti). Na tom se všechny posudky vyhotovené ve správním a soudním řízení shodly a potud ani žalobkyně posudkové závěry nerozporela. V tomto rámci se pak rozlišuje lehké postižení, středně těžké nebo těžké. Středně těžké postižení v oblasti poruch osobnosti je podle položky 7b charakterizováno *„stavy s podstatným narušením pracovního a společenského fungování, závažným maladaptivním chováním, opakovanými situačními dekompenzacemi“* (míra poklesu pracovní schopnosti činí 30 % až 45 %). Pro těžké postižení v oblasti poruch osobnosti je podle položky 7c charakteristické, že je *„těžce narušen výkon většiny denních aktivit“*. Spadají sem *„funkčně významné poruchy osobnosti provázené jiným závažným duševním postižením, těžké narušení adaptability nebo stavy, kdy se psychopatologické projevy blíží jiným závažným duševním poruchám (simplexní schizofrenii, schizotypní poruše), nebo nezvládnutelná primitivní pudová jednání nebo stavy během poskytování ústavní péče v nemocnici nebo odborném léčebném ústavu za účelem léčení poruchy (např. nebezpečné sexuální deviace), pokud uvedená léčba má trvat nebo trvá déle než jeden rok“* (míra poklesu pracovní schopnosti pak činí nejméně 70 %).
11. Krajský soud při svém závěru vyšel z posudku PK MPSV ve spojení s posudkem žalované, které splňují požadavky úplnosti, jakož i přesvědčivosti a dostatečně odůvodňují závěr, že žalobkyně invalidní není (resp. nebyla ke dni vydání napadeného rozhodnutí). Posudek PK MPSV vychází mimo jiné ze zdravotní dokumentace praktické lékařky žalobkyně (MUDr. L.) a psychiatrické ambulance (MUDr. Š.) a posudková komise měla k dispozici rovněž lékařské zprávy předložené žalobkyní. Posudková komise na jejich základě logicky zhodnotila zdravotní stav žalobkyně a zaujala shodný posudkový závěr

jako žalovaná. Posudková komise rovněž vysvětlila, že se v případě žalobkyně nejedná o stavy s podstatným narušením pracovního a společenského fungování, aby bylo možno konstatovat, že se jedná o těžké postižení uvedené v kapitole V, položce 7c, stejně tak se vyjádřila k původnímu posudku OSSZ Frýdek – Místek, u kterého shledala nadhodnocení zdravotního stavu žalobkyně. Závěry posudkové komise se krajskému soudu nejeví jako zjevně nesprávné tak, aby z nich nemohl vycházet, resp. aby je musel nechat ještě dále přezkoumat. To platí také pro stanovení konkrétní míry poklesu pracovní schopnosti v rámci daného rozpětí odůvodněné tím, že onemocnění žalobkyně je dlouhodobě stabilizováno a nevyžaduje časté psychiatrické kontroly ani léčbu. Již posudková lékařka žalované přitom konstatovala, že se v případě žalobkyně jedná o zdravotní postižení na rozmezí lehkého a středně těžkého.

12. Krajský soud zdůrazňuje, že nemínil nijak bagatelizovat problémy žalobkyně, ale jak již opakovaně konstatovaly správní soudy, tak subjektivní pocity a představy nemohou být důvodem pro vznik nároku na invalidní důchod, nejsou-li podloženy objektivně posudkově zjištěným zdravotním stavem (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 9. 2004, č. j. 3 Ads 7/2004-70, publ. pod č. 1001/2006 Sb. NSS).
13. Krajský soud uzavírá, že v soudním řízení byl jako správný potvrzen závěr žalované, podle kterého žalobkyně není (resp. nebyla v době vydání napadeného rozhodnutí) invalidní, proto nárok na invalidní důchod nemá. Krajský soud proto žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.
14. Krajský soud dále rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, protože v řízení neúspěšná žalobkyně takové právo podle § 60 odst. 1 s. ř. s. nemá a ani procesně úspěšné žalované jej v tomto typu řízení nelze podle § 60 odst. 2 s. ř. s. přiznat.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Ostrava 27. února 2023

JUDr. Martin Láníček
samosoudce